

Vervroegd uittreden door zwaar werk?

Rapport Ipsos I&O

Opinieonderzoek in opdracht van FNV

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2024/117

Datum

juni 2024

Opdrachtgever

FNV

Auteurs

Asher van der Schelde
Peter Kanne

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Zwaar werk	7
1.1 Definities zwaar werk	7
1.2 Een op drie ervaart eigen werk als zwaar	8
1.3 Vooral lagere inkomensgroepen ervaren werk als zwaar	9
1.4 Lage inkomens vinden werk fysiek zwaar, hoge inkomens emotioneel	10
2 Eerder stoppen met werken	11
2.1 Meeste werkenden denken het vol te kunnen houden tot pensioen	11
2.2 Eerder stoppen heeft voorkeur voor meerderheid	13
2.3 Werknemers zien weinig mogelijkheden voor minder zwaar werk	14
2.4 Een op drie spaart om eerder te kunnen stoppen	15
3 RVU	16
3.1 RVU voor vier op tien niet toereikend	16
3.2 Helft pleit voor hogere RVU	18
3.3 Vakbond kan best bepalen of werk zwaar genoeg is voor eerder pensioen	19

Samenvatting

Vervroegd uittreden door zwaar werk?

Mensen met zwaar werk¹ kunnen eerder stoppen met werken via de RVU (Regeling Vervroegd Uittreden). Deze regeling stelt werknemers in staat om maximaal drie jaar eerder te stoppen. De RVU is tijdelijk van aard en loopt tot 2025. De hoogte van de RVU-uitkering bedraagt nu 2.182 euro bruto per maand. Mensen die hier gebruik van maken vullen dit bedrag meestal zelf aan met spaargeld of vervroegd pensioen. Gesprekken tussen vakbonden en werkgeversorganisaties over het verlengen van de regeling zijn voorsnog onsuccesvol.

De FNV wil graag dat de regeling permanent wordt, dat het bedrag wordt verhoogd en dat cao-partijen (werkgevers, werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties) kunnen blijven bepalen wat zwaar werk is en wat niet. Om te meten wat de Nederlandse bevolking van dit thema vindt voerde Ipsos I&O een onderzoek uit in opdracht van FNV. Het onderzoek liep van 9 tot 13 mei, 2.102 Nederlanders van 18 jaar of ouder - werkenden (n=1.221) en niet-werkenden (n=881) - vulden de vragenlijst in.

In dit onderzoek komen de volgende aspecten aan bod:

- *In hoeverre ervaren werkenden hun werk als zwaar?*
- *Hebben werkenden behoefte aan eerder stoppen?*
- *In hoeverre zijn werkenden in staat om eerder te stoppen?*
- *Voorziet de RVU in de mogelijke wens om eerder te stoppen?*

Een op drie werknemers ervaart eigen werk als zwaar

De meeste werkende Nederlanders (61%) geven aan hun eigen werk niet zwaar te vinden. Een op drie (35%) vindt dat wel. De verschillende manieren waarop werk zwaar kan zijn (lichamelijk, emotioneel, onregelmatige werktijden) worden ongeveer even vaak genoemd.

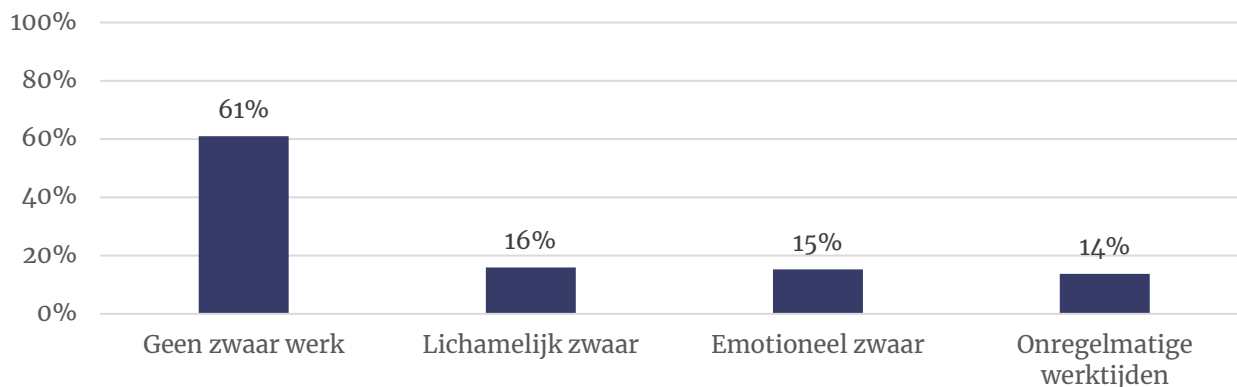
---

¹ De definitie van 'zwaar werk' verschilt per cao. In deze vragenlijst is uitgegaan van de volgende uitleg: Zwaar werk is al het werk dat als je dat voor een langere tijd doet lichamelijk of mentaal opbreekt. Er zijn drie soorten van zwaar werk:

- Fysiek zwaar werk: Tillen, sjouwen of repeterende bewegingen doen. Denk aan bouwvakkers, havenarbeiders maar ook politieagenten die met uitrusting achter verdachten aan moeten rennen.
- Onregelmatige werktijden en nachtdiensten: Onderzoek toont aan dat mensen die onregelmatige diensten draaien slechter slapen en korter leven.
- Mentaal zwaar werk: Als je tijdens je werk vaak te maken krijgt met zaken die emotioneel zwaar zijn of verbaal geweld. Denk bijvoorbeeld aan ambulancepersoneel die bij auto-ongelukken komen of conducteurs die regelmatig te maken hebben met agressie.

Figuur 1: Is uw eigen werk zwaar?

Basis: werkenden (n=1.221). Telt op tot meer dan 100% omdat respondenten konden aangeven dat hun werk op meerdere manieren zwaar is

Lichamelijk zwaar werk komt vaker voor onder lagere inkomensgroepen. Werkenden die minder dan modaal verdienen vinden hun werk in circa de helft van de gevallen zwaar. Onder de hoogste inkomensgroep geldt dit voor een kwart.

Zes op tien denken werk vol te kunnen houden

De meeste werkenden (58%) denken hun huidige werk tot hun pensioen vol te kunnen houden, voor 38 procent geldt dat niet. Zestien procent zegt zelfs dat dat *zeker* niet lukt. Over het algemeen geldt dat werkenden met zwaar werk en mensen met een lager inkomen veel vaker denken dat het niet zal lukken om te blijven werken tot pensioengerechtigde leeftijd dan gemiddeld.

Een kwart van degenen die denken hun werk niet vol te kunnen houden ziet bij z'n werkgever mogelijkheden om een andere rol op zich te nemen waarin het wel mogelijk is om door te werken tot het pensioen.

RVU niet toereikend voor vier op tien 50-plussers

In combinatie met andere middelen (zoals spaargeld en vervroegd pensioen) denken bijna vier op tien (37%) dat de RVU voor hen voldoende zou zijn om van rond te komen. Een iets grotere groep (43%) denkt van niet.

Onder 50-plussers (degenen die eventueel gebruik kunnen maken van deze regeling in de komende jaren) is het beeld anders. Werkenden van deze leeftijd zeggen vaker wel (48%) dan niet (39%) dat de RVU in combinatie met andere middelen voldoende zal zijn.

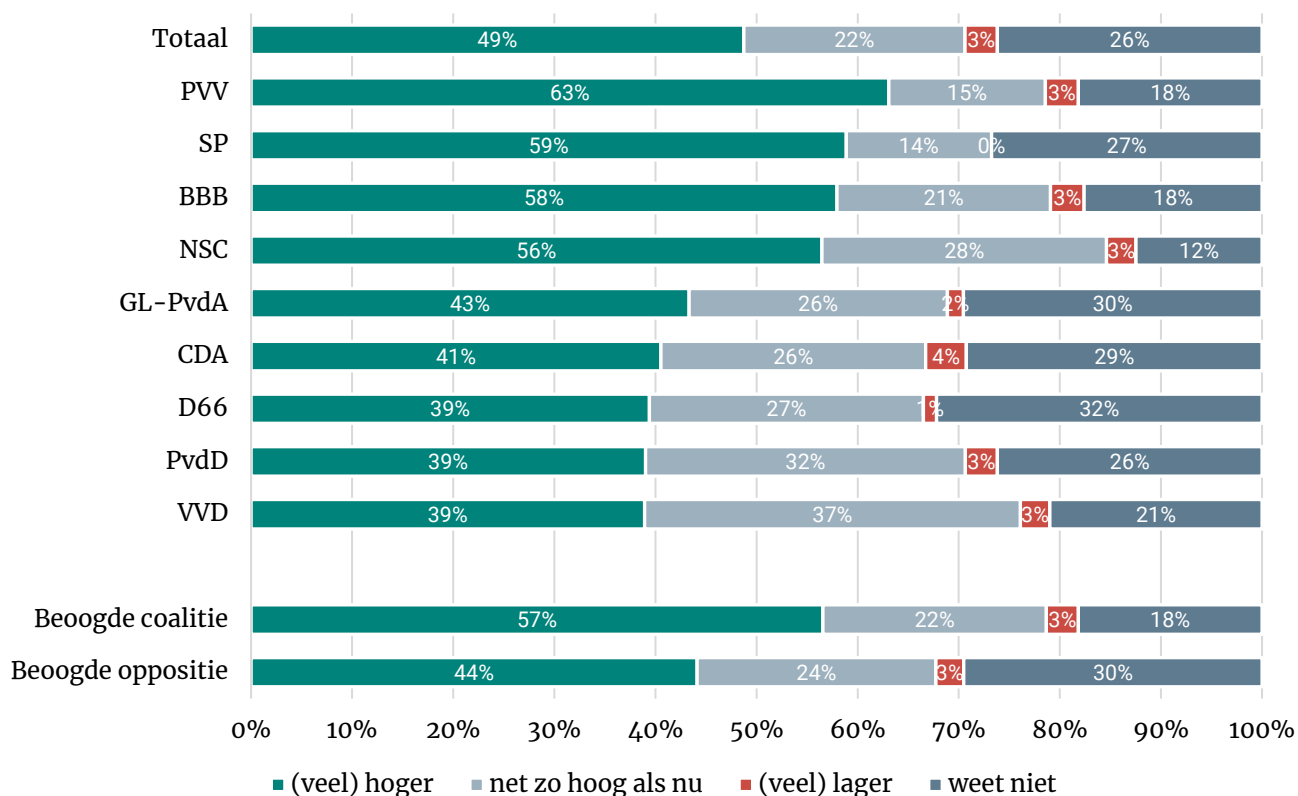
Helft bevolking wil verhoging RVU, kwart wil vasthouden

Desgevraagd pleit de helft (49%) van de Nederlanders voor een hogere RVU. Bijna een kwart (22%) vindt het huidige bedrag prima. Een heel klein deel (3%) vindt dat het lager zou moeten zijn.

Kiezers van drie van de partijen die onlangs een coalitieakkoord sloten pleiten vaker dan gemiddeld voor een verhoging (PVV 63%, BBB 58% en NSC 56%). VVD'ers doen dat in duidelijk mindere mate (39%).

Figuur 2: Vindt u dat de RVU-uitkering hoger of lager zou moeten zijn dan nu het geval is?

Basis: allen (n=2.102)

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdagmiddag 9 mei tot dinsdagochtend 13 mei. In totaal werkten 2.102 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek, waarvan 1.221 werkenden. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. 100 respondenten met een niet-westerse achtergrond deden mee via Panelclix.

Dit onderzoek voerde Ipsos I&O uit in opdracht van de FNV.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

1 Zwaar werk

1.1 Definities zwaar werk

Respondenten kregen de volgende uitleg van zwaar werk te zien alvorens ze begonnen aan de vragenlijst:

Zwaar werk is al het werk dat als je dat voor een langere tijd doet lichamelijk of mentaal opbreekt. Er zijn drie soorten van zwaar werk:

- Fysiek zwaar werk: Tillen, sjuwen of repeterende bewegingen doen. Denk aan bouwvakkers, havenarbeiders maar ook politieagenten die met uitrusting achter verdachten aan moeten rennen.
- Onregelmatige werktijden en nachtdiensten: Onderzoek toont aan dat mensen die onregelmatige diensten draaien slechter slapen en korter leven.
- Mentaal zwaar werk: Als je tijdens je werk vaak te maken krijgt met zaken die emotioneel zwaar zijn of verbaal geweld. Denk bijvoorbeeld aan ambulancepersoneel die bij auto-ongelukken komen of conducteurs die regelmatig te maken hebben met agressie.

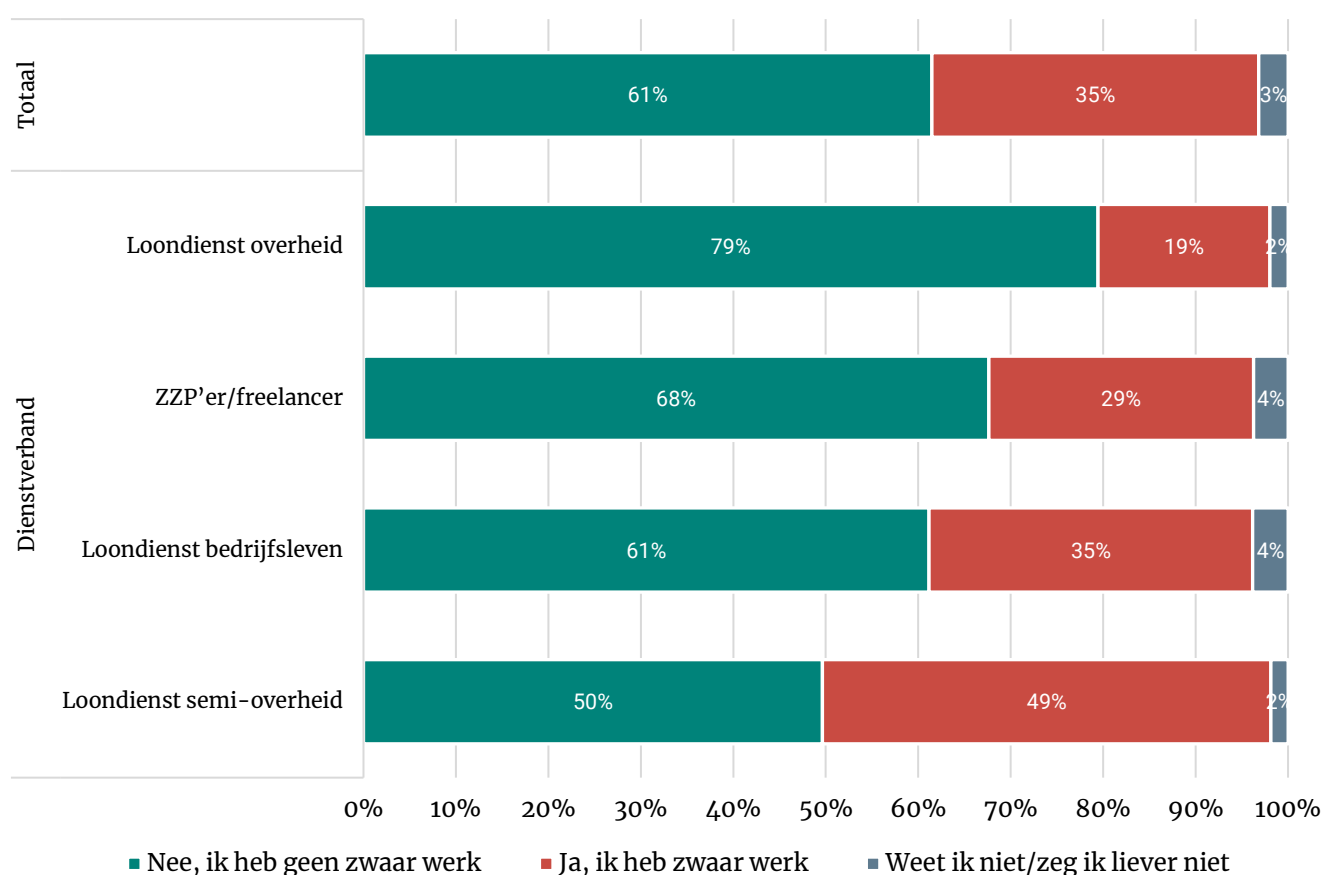
1.2 Een op drie ervaart eigen werk als zwaar

Ruim een derde (35%) van de werknemers ervaren hun eigen werk als zwaar. De verschillende typen van zwaar werk worden ongeveer even vaak genoemd: 16 procent heeft lichamelijk zwaar werk, 15 procent emotioneel zwaar werk en 14 procent heeft te maken met onregelmatige werktijden. Respondenten konden meerdere typen zwaar werk aanvinken.

Verschillen zijn fors tussen verschillende dienstverbanden. Werknemers in de semioverheid zien hun werk in de helft (49%) van gevallen als zwaar, terwijl dit slechts geldt voor 19 procent van de overheidsmedewerkers. Werkenden in het bedrijfsleven (zzp'ers en in loondienst) zitten daar tussenin.

Figuur 1.1: Is uw eigen werk zwaar?

Basis: werkenden (n=1.221)

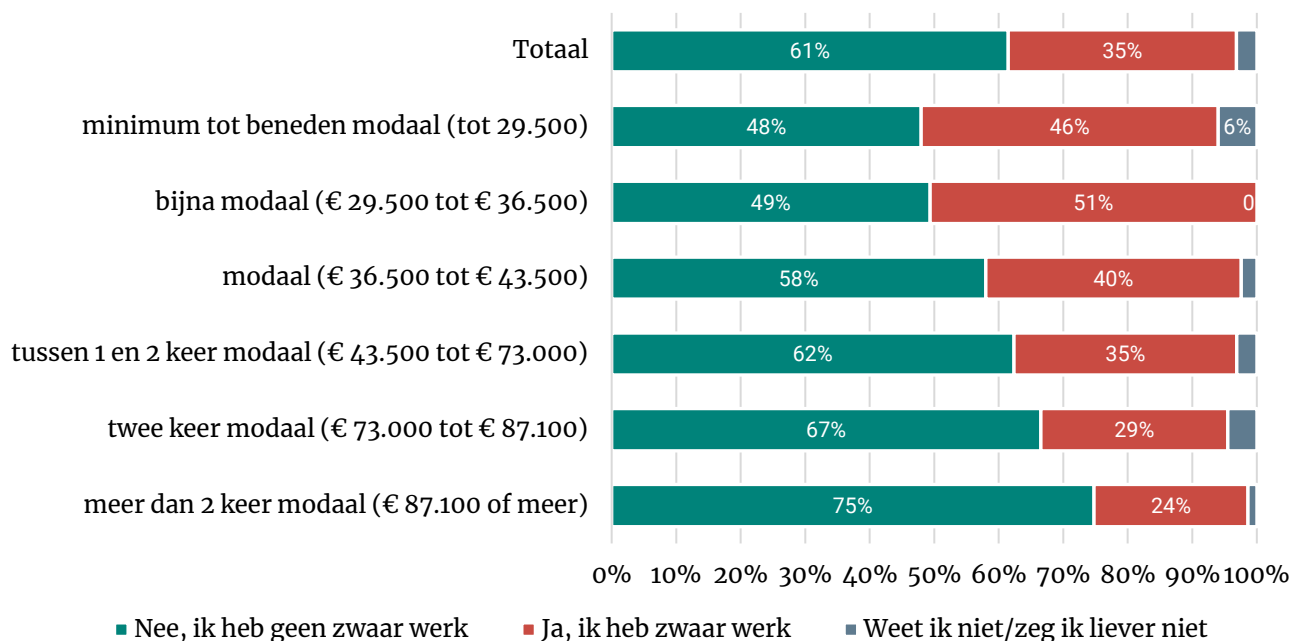

1.3 Vooral lagere inkomensgroepen ervaren werk als zwaar

Verschillen zijn ook fors naar inkomensgroep. Hoe lager het inkomen hoe vaker men het eigen werk als zwaar ervaart. Werkenden die minder dan modaal verdienen vinden hun werk in circa de helft van de gevallen zwaar. Onder de hoogste inkomensgroep geldt dit voor een kwart.

Figuur 1.2: Is uw eigen werk zwaar? (naar inkomensgroep)

Basis: werkenden (n=1.221).

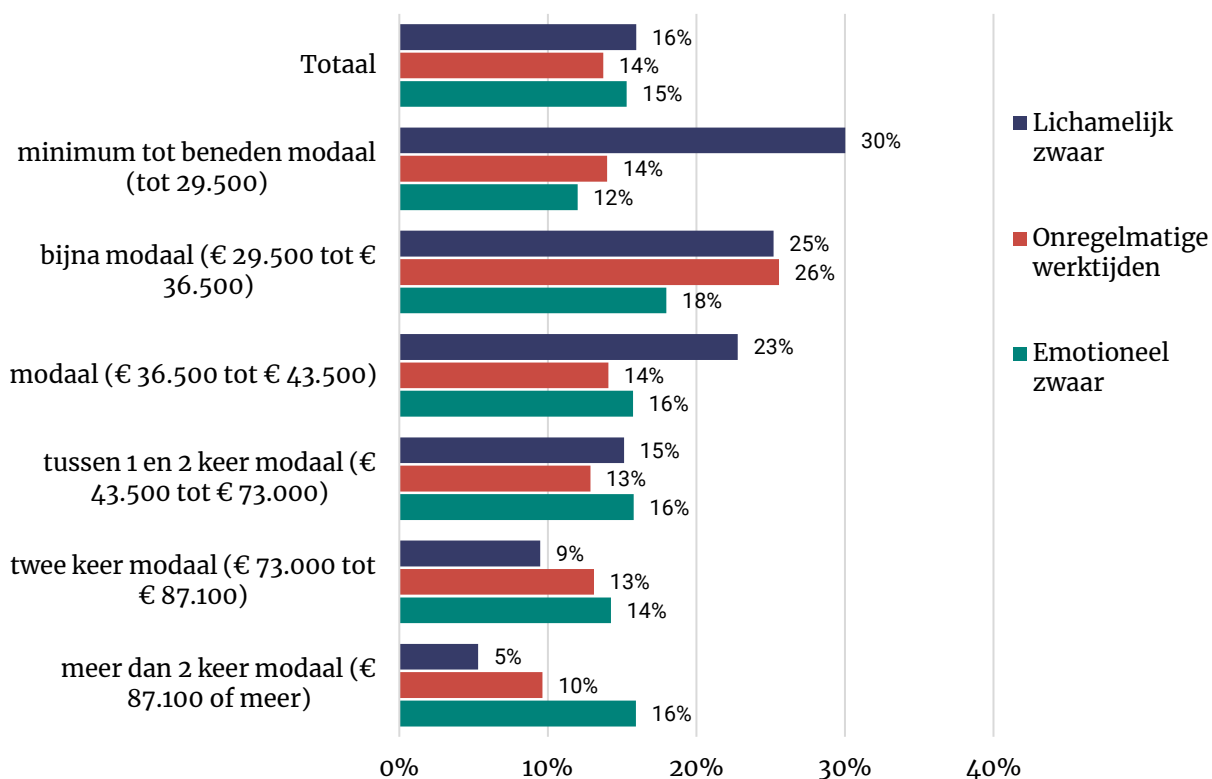

1.4 Lage inkomens vinden werk fysiek zwaar, hoge inkomens emotioneel

Lagere inkomensgroepen doelen vooral op lichamelijk zwaar werk als hun werk zwaar vinden. Drie op de tien van de werkenden die minder dan 29.500 euro per jaar verdienen hebben lichamelijk zwaar werk. Dit geldt voor slechts vijf procent van de werkenden die meer dan twee keer modaal verdienen. Zij vinden hun werk veel vaker (16%) emotioneel zwaar.

Figuur 1.3: Type zwaar werk (naar inkomensgroep)

Basis: werkenden (n=1.221).

2 Eerder stoppen met werken

Onderstaande tabel laat zien op welke leeftijd Nederlanders van verschillende leeftijden waarschijnlijk met pensioen kunnen. Respondenten werd deze tabel getoond alvorens de vragen over eerder stoppen met werken werden voorgelegd.

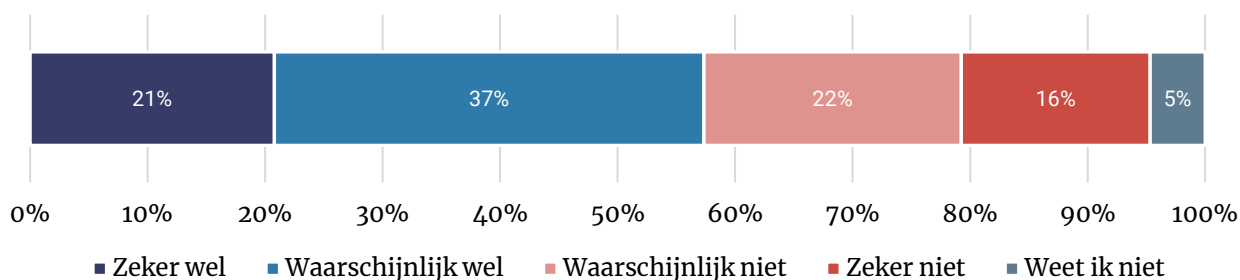
Leeftijd nu	AOW-leeftijd
67 en ouder	66
52-66 jaar	67
39-51 jaar	68
24-38	69
Onder de 23	70

2.1 Meeste werkenden denken het vol te kunnen houden tot pensioen

De meeste werkenden (58%) denken hun huidige werk tot pensioen te kunnen volhouden. Voor 38 procent geldt dat niet. Zestien procent zegt zelfs dat dat zeker niet lukt.

Figuur 2.1: Als u kijkt naar uw eigen leeftijd en de AOW-leeftijd die daaraan gekoppeld is. Denkt u uw huidige werk dan vol te kunnen houden tot uw pensioen?

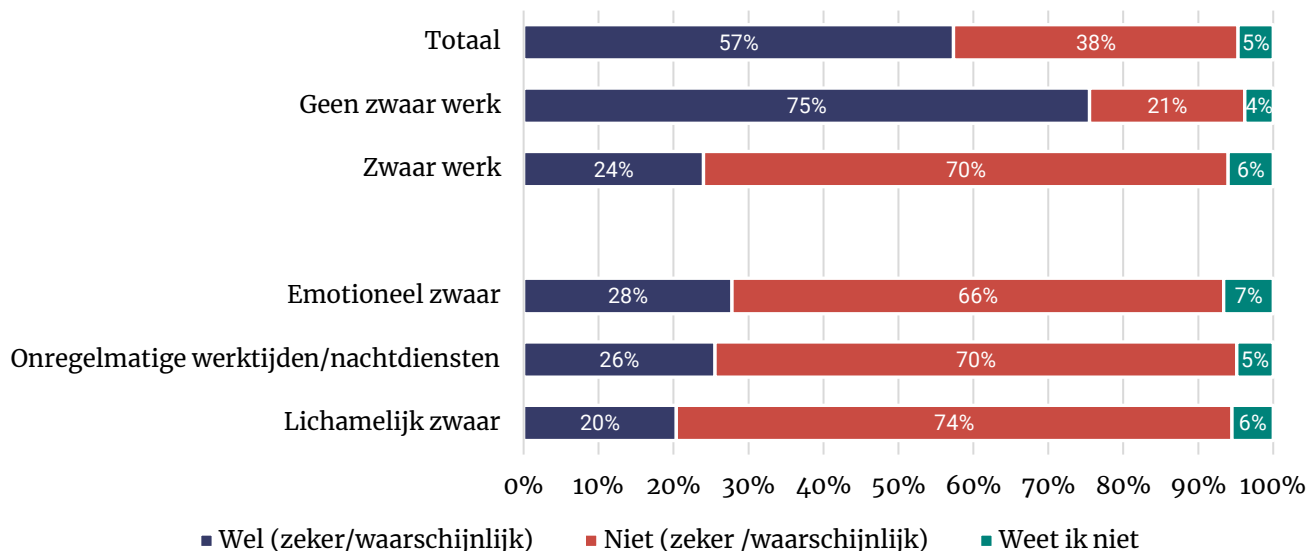
Basis: werkenden (n=1.221).

Werkenden met zwaar werk geven veel vaker aan hun werk niet vol te houden tot hun pensioengerechtigde leeftijd dan de groep die het eigen werk niet als zwaar ervaart.

Figuur 2.2: Als u kijkt naar uw eigen leeftijd en de AOW-leeftijd die daaraan gekoppeld is. Denkt u uw huidige werk dan vol te kunnen houden tot uw pensioen (naar zwaarte werk)

Basis: werkenden (n=1.221).

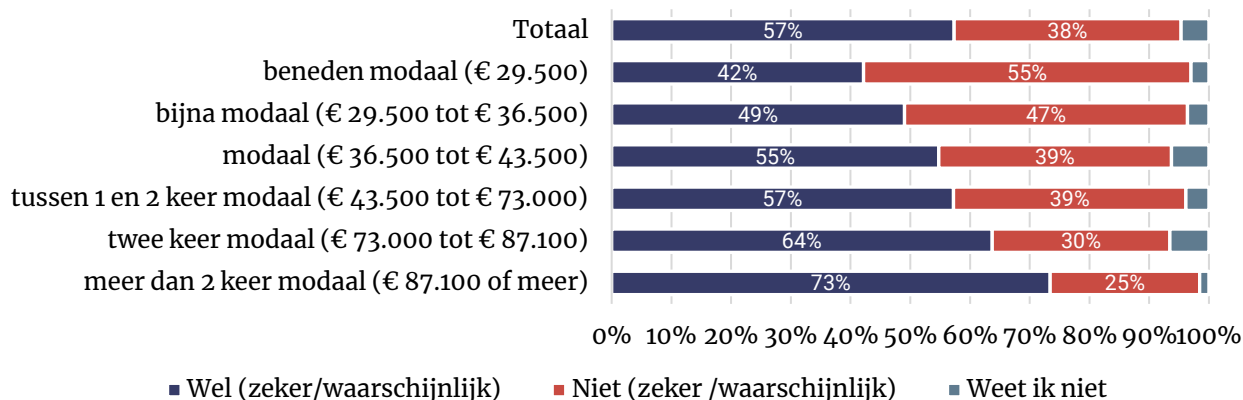

Werkenden met lager inkomen pessimistischer

Over het algemeen geldt: hoe lager het inkomen hoe pessimistischer men is over of het huidige werk kan worden volgehouden.

Figuur 2.3: Als u kijkt naar uw eigen leeftijd en de AOW-leeftijd die daaraan gekoppeld is. Denkt u uw huidige werk dan vol te kunnen houden tot uw pensioen

Basis: werkenden (n=1.221).

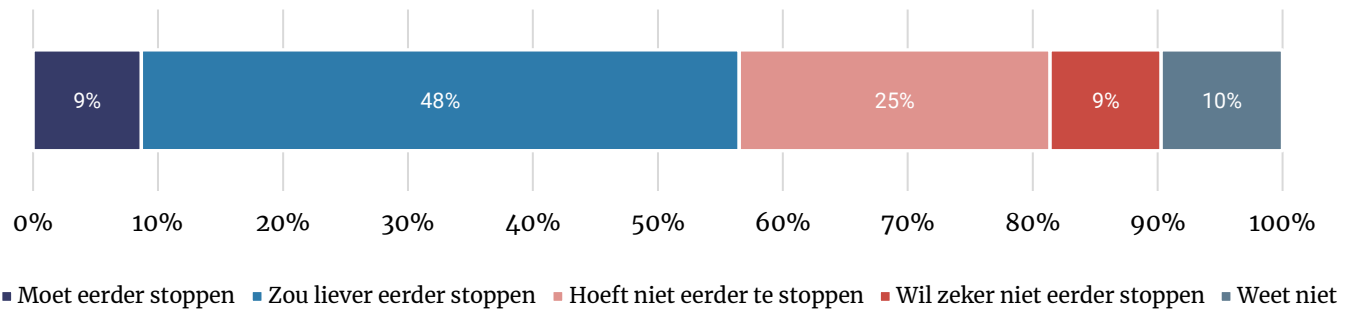

2.2 Eerder stoppen heeft voorkeur voor meerderheid

De meeste werkenden (57%) hebben een voorkeur voor eerder stoppen met werken dan hun pensioengerechtigde leeftijd. Voor een kwart (25%) hoeft dit niet. Negen procent wil zeker niet eerder stoppen.

Ook hier bestaan een duidelijk inkomenseffect. Werkenden met een laag inkomen willen vaker eerder stoppen dan veelverdieners.

Figuur 2.4: Zou u in verband met de zwaarte van uw werk eerder willen stoppen dan de AOW-gerechtigde leeftijd? Basis: werkenden (n=1.221).

2.3 Werknemers zien weinig mogelijkheden voor minder zwaar werk

Werkenden die eerder willen stoppen dan hun pensioengerechtigde leeftijd zien hier weinig mogelijkheden toe bij hun huidige werkgever. Een vijfde (22%) geeft aan dat het bij hun werkgever mogelijk is om ander werk te doen dat wel vol te houden zou zijn. Een duidelijk groter deel (61%) denkt van niet. Een iets groter deel (33%) acht hun werkgever bereid om het huidige werk zo aan te passen dat men door kan tot de AOW-gerechtigde leeftijd. Bijna de helft (47%) acht hun werkgever hier niet toe bereid.

Tabel 2.1: Mogelijkheden tot eerder stoppen met werken bij huidige werkgever

Basis: wil eerder stoppen met werken dan pensioengerechtigde leeftijd (n=448).

	Zeker wel	Waarschijnlijk wel	Waarschijnlijk niet	Zeker niet	Weet ik niet
Is het bij uw werkgever mogelijk om ander werk te doen dat u wel zou kunnen volhouden tot uw AOW-gerechtigde leeftijd?	5%	17%	36%	25%	17%
Denkt u dat uw werkgever uw werk zou willen aanpassen op zo'n manier dat u wel door kunt werken tot uw AOW-gerechtigde leeftijd?	5%	28%	25%	22%	20%

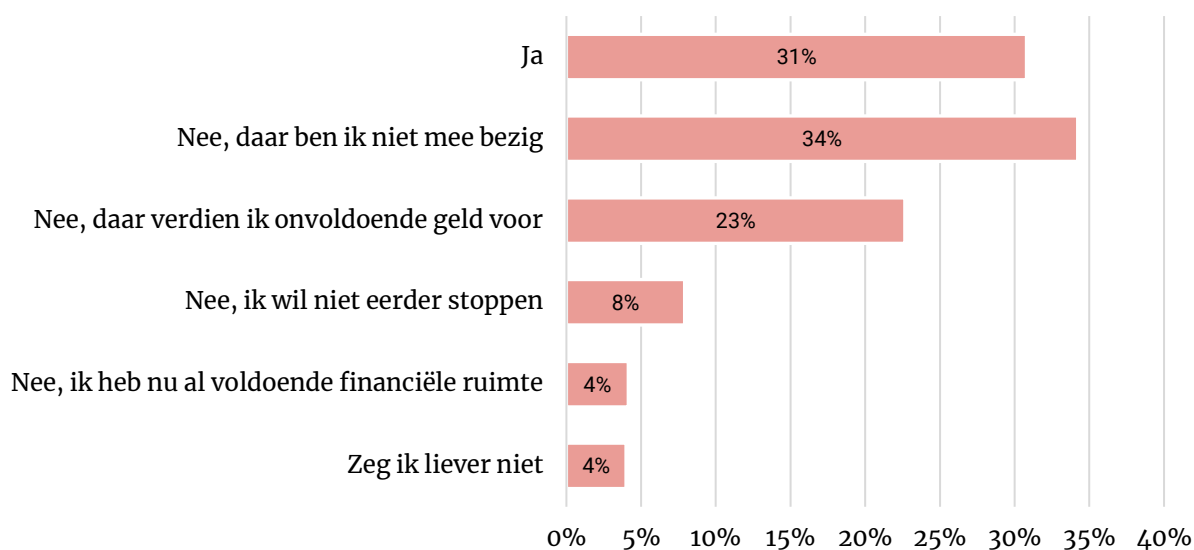
2.4 Een op drie spaart om eerder te kunnen stoppen

Drie op tien werkende Nederlanders sparen nu om eerder te kunnen stoppen met werken. Dit zijn doorgaans mensen met een bovenmodaal inkomen.

Een derde (34%) zegt niet bezig te zijn met eerder stoppen en spaart daarom niet. Dit betreft vaak jongvolwassenen. Een kwart zegt niet genoeg te verdienen om te sparen. Onder werkenden met een inkomen van 29.500 euro per jaar of minder betreft dit bijna de helft (45%).

Nederlanders die vanwege de zwaarte van hun werk eerder willen stoppen zeggen in 30 procent van de gevallen onvoldoende geld te hebben om hiervoor te sparen.

Figuur 2.5: Spaart u zelf om eerder te kunnen stoppen met werken? Basis: werkenden (n=1.221).

3 RVU

Voordat respondenten vragen invulden over de Regeling Vervroegd Uittreden kregen zij de volgende uitleg hierover getoond:

De Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) maakt het voor mensen met zwaar werk mogelijk om drie jaar voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd te stoppen met werken. De hoogte van deze uitkering is gemiddeld € 2.182 bruto per maand (netto € 1.533). De meeste mensen die hier recht op hebben vullen dit bedrag aan met spaargeld of omdat zij hun pensioen eerder uitbetaald krijgen.

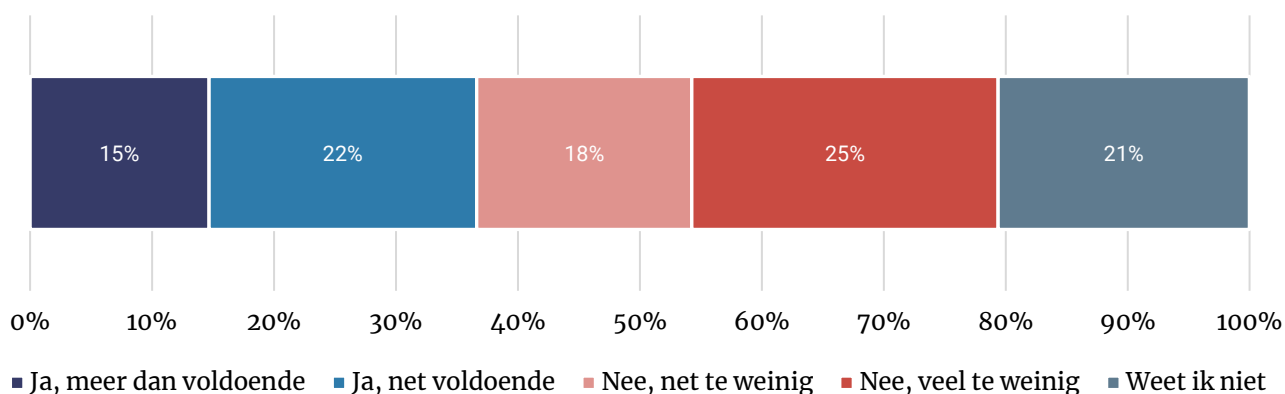
3.1 RVU voor vier op tien niet toereikend

In combinatie met andere middelen (zoals spaargeld en vervroegd pensioen) denken bijna vier op tien (37%) dat de RVU voor hen voldoende zijn om van rond te komen. Een grotere groep (43%) denkt van niet.

Onder 50-plussers (degenen die eventueel gebruik kunnen maken van deze regeling in de komende jaren) is het beeld net anders. Werkenden van deze leeftijd zeggen vaker wel (48%) dan niet (39%) dat de RVU in combinatie met andere middelen voldoende zal zijn.

Figuur 3.1: Als u dan zou stoppen met werken, zou dat bedrag voor u voldoende zijn om rond te komen in combinatie met andere middelen (zoals spaargeld en vervroegd pensioen)?

Basis: werkenden (n=1.221).

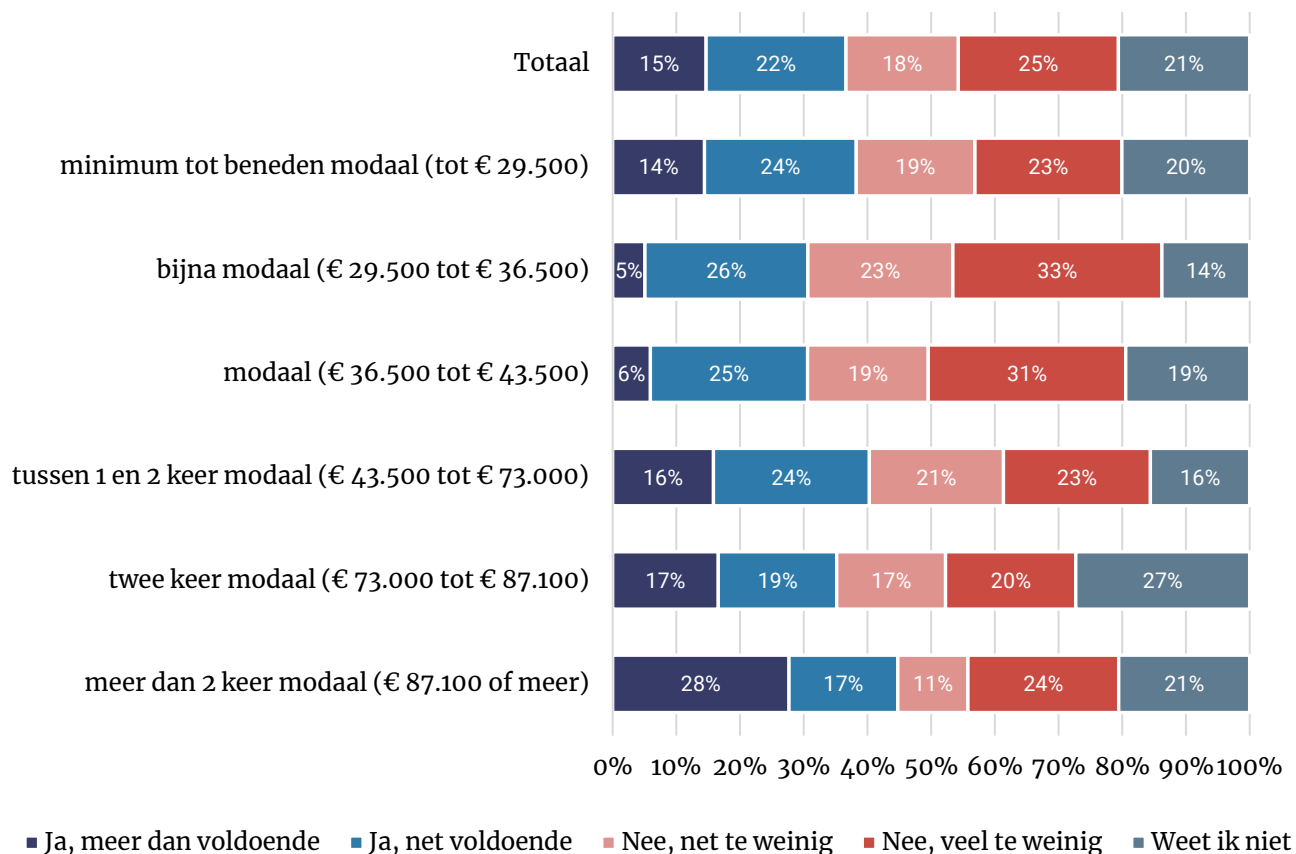

Weinig verschillen naar inkomensgroepen

Er is geen duidelijk verband naar inkomen en de mate waarin de RVU toereikend is (al dan niet in combinatie met andere middelen). Werkenden met middeninkomens zeggen iets vaker dat het niet toereikend zal zijn dan gemiddeld. De hoogste inkomensgroep zegt vaker van wel.

Figuur 3.2: Als u dan zou stoppen met werken, zou dat bedrag voor u voldoende zijn om rond te komen in combinatie met andere middelen (zoals spaargeld en vervroegd pensioen)?

Basis: werkenden (n=1.221).

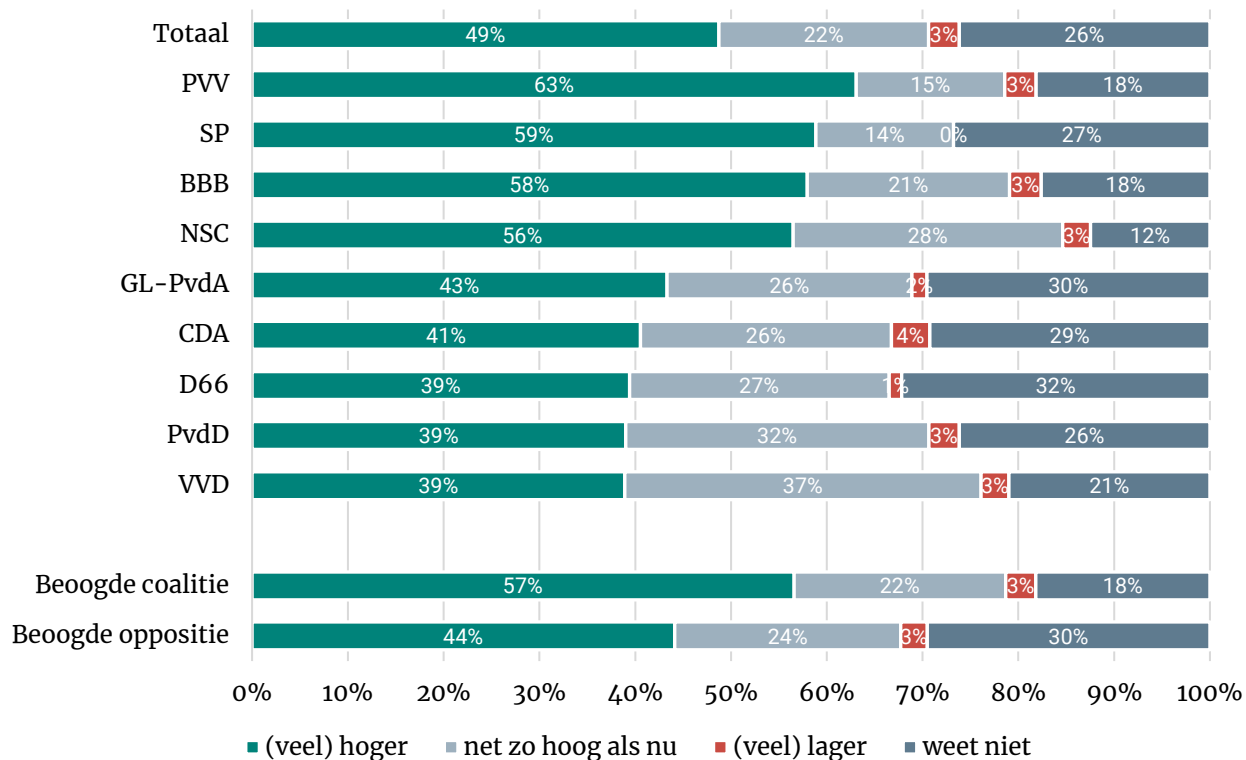
3.2 Helft pleit voor hogere RVU

De helft (49%) van de Nederlanders pleit voor een hogere RVU. Bijna niemand (3%) vindt dat het lager zou moeten zijn.

Kiezers van drie van de partijen die onlangs een coalitieakkoord sloten pleiten vaker dan gemiddeld voor een verhoging (PVV 63%, BBB 58% en NSC 56%). VVD'ers doen dat in duidelijk mindere mate (39%).

Figuur 3.3: Vindt u dat de RVU-uitkering hoger of lager zou moeten zijn dan nu het geval is?

Basis: allen (n=2.102)

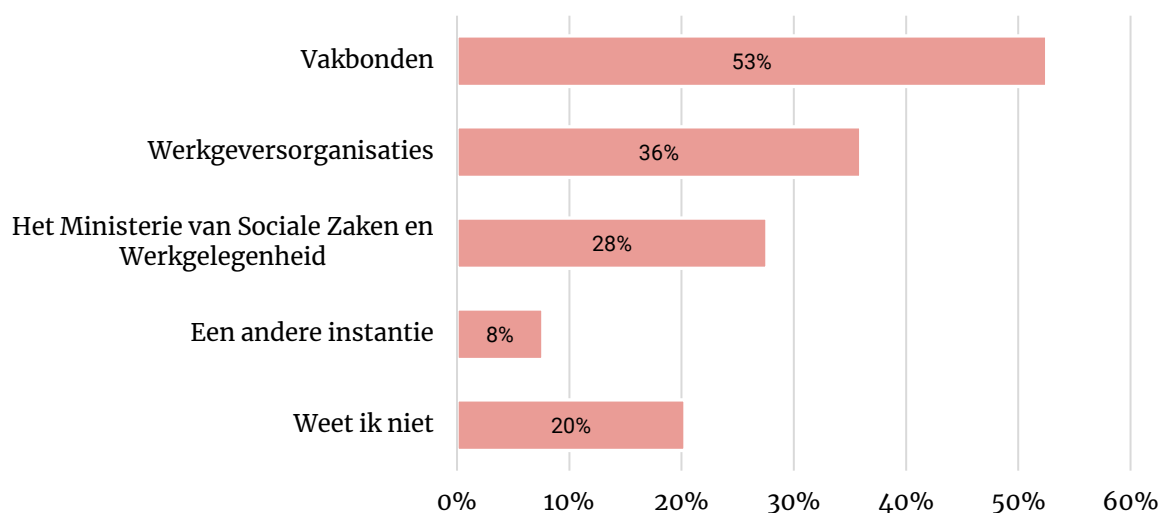

3.3 Vakbond kan best bepalen of werk zwaar genoeg is voor eerder pensioen

Vakbonden worden het best geacht om in te schatten of iemands werk zwaar genoeg is om eerder met pensioen te kunnen. Ruim de helft (53%) vindt dit. Ook werkgeversorganisaties worden genoemd (36%). Het Ministerie van SZW duidelijk minder vaak (28%).

Figuur 3.4: Welke instantie kan bepalen of iemands werk zwaar genoeg is om eerder met pensioen te kunnen, denkt u?

Basis: allen (n=2.102).

Contactgegevens

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70

Postbus 563

7500 AN Enschede

053 - 200 52 00

KVK-nummer 08198802

info@ioresearch.nl

www.ioresearch.nl

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

020 - 308 48 00

info@ioresearch.nl

www.ioresearch.nl